

چکیده

برنامه‌ریزی سیستمی امروزه الگوی رایج برنامه‌ریزی احیاء و مرمت ناحیه تاریخی شهرها است. این برنامه‌ریزی در یک فرآیند به‌هم‌پیوسته و منسجم مسائل اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، جمعیتی و کالبدی را باهم مورد توجه قرار داده و ضمن تحلیل ویژگی‌ها و اثرات آن بر یکدیگر، پیوندی میان آن‌ها برقرار کرده و درنهایت برنامه‌ای جامع و یکپارچه جهت برنامه‌ریزی مرمت ناحیه تاریخی شهرها ارائه نماید. رویکرد بازآفرینی پایدار شهری به عنوان جدیدترین رویکرد حفاظت از بافت‌های تاریخی و برخاسته از اصول توسعه پایدار و برنامه‌ریزی سیستمی، توجه همزمان به ابعاد اجتماعی، اقتصادی، مدیریتی و فرهنگی بافت‌های تاریخی را مدنظر قرار داده است. هدف از این رساله، ارائه مدل بازآفرینی پایدار بافت تاریخی است که تمامی ابعاد آن را شامل شود. در این مدل از نظریه کارکردگرایی ساختاری در علوم اجتماعی به عنوان چارچوب نظری پژوهش استفاده شده است. این نظریه به لحاظ جامعیت و بررسی ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی، مدیریتی و فرهنگی و همچنین توجه به رویکرد سیستمی تشابه زیادی با رویکرد بازآفرینی بافت تاریخی دارد و لذا می‌توان در ارائه مدل از آن بهره جست. به منظور تعیین مؤلفه‌های بازآفرینی پایدار بافت تاریخی، اسناد و بیانیه‌های حفاظت و مرمت مورد بررسی قرار گرفته‌اند. لذا در این بخش جامعه آماری پژوهش، شامل کلیه اسناد حفاظت و مرمت از دهه ۱۹۹۰ به بعد و نمونه آماری پژوهش، شامل اسناد و بیانیه‌هایی است، که مربوط به بافت تاریخی و شهر تاریخی می‌باشد. اعتبار محتوای این بخش از پژوهش با ضریب توافق ۸۷.۶ درصد در آزمون اسکات تأیید شده است. مؤلفه‌های بازآفرینی پایدار بافت تاریخی با روش اسنادی و تحلیل - محتوای کیفی و همچنین بررسی مؤلفه‌های پژوهش‌های پیشین، استخراج و سپس مبانی نظری هر یک از آنان بررسی شده است. نتایج پژوهش، بازآفرینی پایدار بافت تاریخی را بر اساس نظریه کارکردگرایی ساختاری در سه سطح تحلیل کرده است. در سطح نخست تحلیل، بازآفرینی پایدار بافت تاریخی به چهار بعد پایداری اقتصادی، پایداری اجتماعی، مدیریت پایدار و پایداری فرهنگی بافت تاریخی تقسیم شده است. در این سطح از تحلیل ضمن تعیین کارکردهای هر یک از این ابعاد، روابط متقابل و داده-ستانده میان این ابعاد مشخص شده است. در سطوح دوم و سوم تحلیل هر یک از این ابعاد به عنوان سیستمی در نظر گرفته شده‌اند و کارکردهای چهارگانه آن‌ها بر اساس مؤلفه‌های استخراج شده و مبانی نظری آن‌ها، تعیین شده است. مدل تبیین شده در این رساله، کارکرد هر یک از مؤلفه‌های بازآفرینی پایدار را در سیستم بافت تاریخی آشکار می‌سازد و نشان می‌دهد که عدم توجه به هر کدام از مؤلفه‌ها از چه جهتی این سیستم را دچار لغزش و ناپایداری می‌کند. در نهایت، مصادیقی از مدل ارائه شده در بافت تاریخی شهر اصفهان بررسی شده است و بافت تاریخی در دشت اصفهان به عنوان مطالعه موردی پس از شناخت، با تکنیک سوات، به تفکیک مؤلفه‌های ارائه شده در مدل تبیین شده، تحلیل شده است.

واژگان کلیدی: بازآفرینی پایدار، بافت تاریخی، پایداری اقتصادی بافت تاریخی، پایداری اجتماعی بافت تاریخی، مدیریت پایدار بافت تاریخی، پایداری فرهنگی بافت تاریخی، کارکردگرایی ساختاری.